

Economic Policy Reforms **Going for Growth 2009**

Summary in Slovak

Reformy hospodárskej politiky **Cesta k rastu – vydanie 2009**

Zhrnutie v slovenčine

- Politickí činitelia hľadajú cesty na ozdravenie ekonomík, preto je v súčasnosti krízový manažment na popredných priečkach vo vládnych programoch. Zároveň zostáva potrebné uskutočňovať štrukturálne reformy, ktoré z dlhodobého hľadiska posilnia hospodársky rast. Takéto reformy môžu taktiež stimulovať dopyt z krátkodobého hľadiska, čo je obzvlášť dôležité v kontexte súčasnej krízy.
- Správa *Cesta k rastu 2009* poukazuje na najvhodnejšie štrukturálne reformy na zvýšenie výkonu, sumarizuje najnovší pokrok v realizácii štrukturálnych politických reforiem a identifikuje päť politických priorít pre každú krajinu OECD, ktoré by z dlhodobého hľadiska mohli zvýšiť hospodársky rast. Vyzýva na reformy v mnohých oblastiach s cieľom zvýšenia produktivity práce a zamestnanosti vrátane reforiem vzdelávacích systémov, regulácie trhu výrobkov, poľnohospodárskych politík, systémov daní a príspevkov, zdravotníctva a politík trhu práce. Táto otázka navyše obsahuje štyri analytické kapitoly týkajúce sa daní a hospodárskeho rastu, reformy regulácie trhu výrobkov, investícií do infraštruktúr a vplyvu štruktúry obyvateľstva na zamestnanosť a produktivitu.

Cesta k rastu v čase finančnej krízy

Toto piate vydanie správy Cesta k rastu poskytuje nový súbor štrukturálnych politických priorít pre každú krajinu OECD a Európsku úniu ako celok na zvýšenie HDP na obyvateľa, čo je bežné meradlo životnej úrovne, na trvalo udržateľnom základe. Politické priority identifikované na zvýšenie produktivity práce a zamestnanosti, čo sú kľúčové bezprostredné určujúce faktory HDP na obyvateľa, sa medzi jednotlivými krajinami líšia v závislosti od slabých miest v oblasti ich výkonu. Odporúčané reformy v oblastiach, ako sú napr. trhy výrobkov, vzdelanie, poľnohospodárstvo, dane, príspevky a regulácie na trhu práce, by z dlhodobého hľadiska pomohli krajinám zvýšiť pracovné príležitosti a hospodársku prosperitu pre ich občanov.

Na rozdiel od predchádzajúcich verzií toto vydanie správy Cesta k rastu prichádza v čase, keď krajiny OECD čelia doteraz najväčšej finančnej a hospodárskej kríze. Ešte stále rozvíjajúca sa globálna kríza a recesia nevyhnutne vyvoláva otázky o rozsahu, v ktorom je možné dôverovať trhom z hľadiska poskytovania dobrých výsledkov, a o tom, či predchádzajúce reformy prispeli k vyššej zraniteľnosti ekonomík. Súčasná kríza na finančných trhoch odhalila hlavné problémy s fungovaním takýchto trhov a preukázala zlyhanie predchádzajúcich regulačných a riadiacich štruktúr v oblasti zabezpečenia stability trhu. Odhalila deštruktívnu silu konkrétnych udalostí a zlyhaní na finančných trhoch, ktoré zintenzívnili morálne nebezpečenstvo a informačný deficit. Tieto chyby sa postupne začínajú uznávať a krajiny začínajú pracovať samostatne aj spoločne na identifikácii najlepších spôsobov na reformovanie regulačných a finančných trhov s cieľom riešiť konkrétne trhové a regulačné zlyhania, ktoré viedli k finančnej kríze.

Je však dôležité zdôrazniť, že fiasko na finančných trhoch nespochybňuje prospešné účinky odporúčaných reforiem trhu výrobkov a práce v tejto správe. Mnoho reforiem v krajinách OECD za posledné roky jasne preukázalo svoju silu na zvýšenie zamestnanosti a produktivity a konanie v súlade s reformným programom stanoveným v tejto správe by viditeľne posilnilo hospodársky výkon z dlhodobého hľadiska. Navyše, pružnejšie trhy výrobkov a práce pravdepodobne posilnia odolnosť krajín na zvládnutie budúcich poklesov s menšími nepriaznivými vplyvmi na výkon a zamestnanosť.

Kríza má však dosah aj na to, ktoré štrukturálne politiky sa budú uplatňovať v najbližšom období. V čase, keď je celkový dopyt oveľa nižší ako výrobné kapacity, je tendencia zameriavať sa na štrukturálne reformy, ktoré najpravdepodobnejšie zvýšia celkový dopyt z krátkodobého hľadiska, ako aj celkovú ponuku z dlhodobého hľadiska. Štruktúra fiškálnych balíčkov, ktoré boli nedávno oznámené alebo realizované v niekoľkých krajinách OECD, bola formovaná aj obavami o ich dlhodobý vplyv na rast.

Táto správa identifikuje tri rozsiahle fiškálne/štrukturálne reformy, ktoré by v súčasnosti mohli priniesť „značné ovocie“: vyššie výdavky na infraštruktúru, vyššie výdavky na aktívnu politiku trhu práce vrátane povinných vzdelávacích kurzov a zníženie daní z príjmu fyzických osôb, najmä u ľudí s najnižším príjmom. Okrem toho, reformy trhu výrobkov, ktoré zjednodušia vstup na trh a posilnia konkurenciu, môžu v niektorých prípadoch krátkodobo zvýšiť dopyt a z dlhodobého hľadiska zvýšiť produktivitu.

Špeciálna kapitola v tejto správe o dlhodobom vplyve infraštruktúry na HDP na obyvateľa prichádza v správnom čase, vzhľadom na zameranie mnohých nedávnych fiškálnych balíčkov na výdavky na infraštruktúru na oživenie ekonomiky. Preukazuje, že investície do infraštruktúry môžu mať pozitívne účinky aj na iné oblasti ekonomiky. Na získanie najsilnejších účinkov rastu z investícií do infraštruktúry je však nevyhnutný dôkladný výber projektov na základe analýzy nákladov a výnosov a existencia regulačných štruktúr, ktoré zaručia konkurenciu tam, kde je možná, a zabránia zneužívaniu trhovej moci tam, kde konkurencia nie je možná.

Ďalšia špeciálna kapitola o daniach a raste poskytuje hodnotenie rozličných daní vo vzťahu k ich vplyvu na dlhodobý rast. Najškodlivejšie sú dane z príjmu právnických osôb, za nimi nasledujú dane z príjmu fyzických osôb, potom nepriame dane a najmenej škodlivé sú dane z nehnuteľností. Krajiny, ktoré sa v súčasnosti neúmerne spoliehajú na dane z príjmu právnických a fyzických osôb, by preto mohli zvýšiť HDP na obyvateľa posunutím daňového základu smerom k tovarom, službám a nehnuteľnostiam. Ide o sľubnú stratégiu zo strednodobého a dlhodobého hľadiska, ale pravdepodobne bude musieť byť sprevádzaná podpornými opatreniami na vyváženú oslabenie redistribúcie prostredníctvom daňového systému.

Je však menej zrejmé, že toto hodnotenie vzťahu daní a rastu je v súčasnej kríze možné využiť aj na účely krátkodobého dopytu. Zníženie daní z príjmu právnických osôb pravdepodobne nebude mať veľký vplyv na dopyt po investovaní, pretože zisky podnikov prudko klesajú, a zvyšovanie daní z nehnuteľností by oslabilo už i tak stagnujúce trhy s nehnuteľnosťami.

Tretia špeciálna kapitola preukazuje, že väčšina krajín OECD za posledných päť rokov pokračovala vo významnom pokroku v znižovaní regulačných obmedzení v oblasti konkurencie na trhu výrobkov. Tento víťaný vývoj je dobrým znamením pre inovácie a produktivitu z dlhodobého hľadiska a môže sa osvedčiť ako nápomocný pri boji so súčasnou krízou. Napriek tomuto pokroku v niektorých odvetviach a krajinách OECD regulácie stále nadmieru bránia konkurencii, najmä v krajinách s nižšími príjmami, ktoré udržiavajú reštriktívny regulačný postoj na svojich trhoch výrobkov. Reformovanie regulácií je prioritou pre niekoľko krajín na zlepšenie ich produktivity z dlhodobého hľadiska, pričom to má aj niekoľko prospešných účinkov na dopyt z krátkodobého hľadiska.

Posledná špeciálna kapitola preukazuje, že značný podiel na rozdieloch medzi krajinami z hľadiska celkovej zamestnanosti a priemernej produktivity, a teda HDP na obyvateľa, je možné pričítať rozdielom v štruktúre obyvateľstva, obzvlášť pokiaľ ide o dosiahnuté vzdelanie. Názorne dokazuje, že rozdiely medzi celkovými úrovňami v jednotlivých krajinách a priemerami môžu byť zavádzajúce, a zdôrazňuje dôležitosť vzdelania. Poukázané rozdiely v štruktúre obyvateľstva však neovplyvňujú oblasti relatívne silných a slabých stránok krajín, ktoré tvoria základ na výber politických priorít v správe Cesta k rastu.

So svojím zameraním na reformy na podporu dlhodobého rastu predstavuje táto správa základnú súčasť strategickú odozvy OECD na finančnú a hospodársku krízu. Správa uzatvára, že krajinám OECD, ktoré čelia hospodárskej kríze, by nemalo byť umožnené spomaliť štrukturálne reformy a príležitosti na reformy by mali byť využité na posilnenie hospodárskej dynamiky a životnej úrovne. Za žiadnych okolností by sa nemali opakovať chyby z predchádzajúcich kríz. Konkrétne snahy o zníženie nezamestnanosti znížením ponuky pracovných síl by sa rovnako ako v minulosti ukázali ako škodlivé a zanechali by spoločnosti v chudobnejšom stave. Kľúčom k posilneniu prosperity na celom svete je ponechanie trhov otvorených a vyhýbanie sa novému protekcionizmu.

© OECD 2009

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop/

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights/

